

Oslo, 16.februar 2021

Til Kunnskapsdepartementet

Innspill til strategi: Sivilsamfunnets rolle i integreringsarbeid

På bakgrunn av invitasjonen ved det digitale seminaret 20.januar, ønsker Norsk Friluftsliv å komme med et skriftlig innspill.

Norsk Friluftsliv representerer 18 frivillige friluftslivsorganisasjoner i Norge med til sammen rundt 970.000 medlemskap og rundt 5.000 lokale lag og foreninger. Friluftslivet utgjør dermed en vesentlig andel av frivillighet og organisert aktivitet i Norge. En stor andel av aktiviteten er også egenorganisert. I sum gjør dette friluftslivet til Norges største fritidsaktivitet, og den største «leverandøren» av fysisk aktivitet.

Flerkulturelt friluftsliv

Norsk Friluftsliv har siden 2016 drevet prosjektet «Integrering gjennom friluftsliv», hvor målet er å bidra til økt deltakelse i helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig friluftsliv for personer med innvandrerbakgrunn, og gjennom det også bidra til økt integrering.

Som fellesorganisasjon er Norsk Friluftsliv sin viktigste oppgave å stimulere sine medlemsorganisasjoner til gjennomføring. Norsk Friluftsliv jobber for å inspirere, gi kunnskap og støtte organisasjonene, slik at de kan inkludere flerkulturelle på en best mulig måte. Gjennom dette arbeidet har vi gjort oss en del erfaringer som vi baserer dette innspillet på.

Tverrsektorielt samarbeid

Det som våre medlemsorganisasjoner opplever som en av de største utfordringene med inkludering av personer med innvandrerbakgrunn er, rekruttering. Det å nå ut til nye målgrupper krever målrettet innsats, og samarbeid med aktører som er i kontakt med målgruppen er en viktig suksessfaktor. Eksempel på slike aktører er ofte kommunen og/eller en innvandrerorganisasjon.

Kommunen er ofte i førstelinjen i kontakten med ulike innvandrergrupper, enten gjennom NAV, Voksenopplæring, Flyktningstjenesten eller lignende. I tillegg har de også oversikt over innvandrerorganisasjonen i kommunen. Imidlertid har de færreste frivillige organisasjoner ansatte lokalt som har kapasitet til å ha dialog med kommunen for å rekruttere nye målgrupper, og man er da helt avhengig av at det er kommunen som tar initiativ og tilrettelegger for en dialog med de frivillige organisasjonene.

Vi er kjent med at det å samarbeide med, og ha oversikt over frivilligheten, også er et behov i kommunen. Det er mange i kommunen som har nytte av en god oversikt over hvilke tilbud og frivillig organisasjoner som finnes lokalt, ikke bare innen integreringsfeltet i kommunen, men også generelt innenfor fritidsfeltet. Dette har jo også ført til at etter hvert flere kommuner, spesielt i forbindelse med fritidskortet, har tatt i bruk private løsninger slik som Friskus og Vifritid for å få en oversikt..

Notodden kommune har løst dette på en god måte ved at de har plassert Frivilligsentralen i samme hus som voksenopplæringen. På denne måten har de skapt en naturlig møteplass for læring, kultur og frivillighet, og skapt en plass for alle å bedre kjenne til hverandre. De kaller det «Huset vårt», <https://www.facebook.com/HusetVaart/>.

Norsk Friluftsliv foreslår:

- At regjeringen ser på hvordan de kan bidra til å kommunene etablerer slike møteplasser mellom kommunen, som er i direkte eller indirekte kontakt med målgruppen, og de frivillige organisasjonene for å avdekke behov og ønsker.
- At regjeringen stimulerer kommunene til å etablere en helhetlig frivillighetspolitikk som en del av kommunens planverk og som omfatter både hvordan kommunen legger til rette for frivillige organisasjoner, og hvordan kommunen og frivillige organisasjoner skal samarbeide.
- At regjeringen øker grunnstøtten eller de frie midlene til de frivillige organisasjonene slik at de har kapasitet til å jobbe med organisasjonene sine.

Aktivitetsråd

Med bakgrunn i forslaget over kan også etablering av lokale aktivitetsråd være en løsning for å skape en bedre møteplass på tvers. Norsk Friluftsliv har innledet et nært samarbeid med TVERGA om etablering av aktivitetsråd i kommunene.

Et aktivitetsråd jobber for å kartlegge behov og skape dialog mellom kommunen og frivillige organisasjoner som fremmer friluftsliv, egenorganisert idrett og annen fysisk aktivitet.

Opprettelsen av et aktivitetsråd setter kommunene bedre i stand til å vite hva som skal til for å få enda flere i aktivitet, og iverksette nødvendige tiltak som treffer befolkningens ønsker og behov. På den måten skaper vi mer aktive og inkluderende lokalsamfunn.

Fredrikstad kommune etablerte et aktivitetsråd i 2019 og ansatte en prosjektleder på fulltid. Hun har allerede etablert dialog med over 30 ulike miljøer som tidligere ikke hadde noen stemme inn i kommunen, og som nå blir hørt. Dette er medvirkning og inkludering i praksis, og gjør det lettere for kommunen å oppfylle sin visjon om ”flere mennesker, mer aktive, enda oftere”.

Les mer om aktivitetsråd her: <https://norskfriluftsliv.no/ny-brosjyre-om-aktivitetsrad-i-kommunene/>

Norsk Friluftsliv foreslår:

- At regjeringen ser på denne modellen som et alternativ til møteplass for å styrke kommunens og frivillighetens samarbeid i integreringsarbeidet.

Friluftsliv på introduksjonsprogrammet

Norsk Friluftsliv foreslo å lovfeste opplæring i friluftsliv og frivillighet i introduksjonsprogrammet. Bakgrunnen for dette er blant annet at det er allerede mange

voksenopplæringer som har et samarbeid med en friluftsansettelse, og erfaringene viser at dette i stor grad bidrar i språkopplæringen, gir nettverk, arbeidstrening, og bidrar til at deltakerne raskere forstår sosiale koder og strukturer. Gjennom at foreldrene også får kjennskap til de frivillige organisasjonene og fritidstilbudene lokalt, er det lettere å inkludere barna deres også.

I tillegg vet vi at mange innvandrergupper sliter med store helseutfordringer, blant annet på grunn av for lite kunnskap om ivaretagelse av egen helse, og manglende kunnskap om egnede steder for å være fysisk aktiv. I denne sammenheng er friluftsliv unikt, fordi det stort sett er tilgjengelig over hele landet hele året, er rimelig og gir store fysiske og psykiske helsegevinster. Fysisk aktive mennesker har større mulighet til å delta i arbeidslivet og forbli i jobb (Vista analyse: Rapport 2017/14 «Fysisk inaktivitet: Hva koster det samfunnet?» side 23).

Opplæring i friluftsliv kan ses i sammenheng med det nye obligatoriske elementet på introduksjonsprogrammet, *Livsmestring i et nytt land*, som blant annet skal gi deltagerne kunnskap om fysisk og psykisk helse. Mange læringssentre samarbeider allerede med ulike friluftsansettelser, og dette kan tilbys i hele landet. Se gjerne mer her:

<https://norskfriluftsliv.no/integreringsloven-informasjonspakke-til-kommuner-bydeler/>

Norsk Friluftsliv foreslår:

- Regjeringen gjør opplæring i friluftsliv og frivillighet obligatorisk gjennom det nye elementet *Livsmestring i et nytt land*. Gjerne som et «ferskingskurs» i regi av Turistforeningen eller lignende.
- Alternativt eller i tillegg at det utvikles to standardiserte elementer; om a) friluftsliv og om b) deltakelse i frivillig arbeid og organiserte aktiviteter.

a) Et standardisert element om friluftsliv må utvikles i samarbeid med Norsk Friluftsliv og friluftsansettelsene.

b) Et standardisert element om frivillighet bør utarbeides i samarbeid med Frivillighet Norge og de frivillige organisasjonene.

Fadderordning

Det kan være utfordrende å finne frem til fritidsaktiviteter i nærmiljøet, spesielt hvis man også er ny i landet. Hvilke tilbud som finnes, hva det innebærer og hva det koster. Da kan det føles tryggere med en person/guide som kan veilede og hjelpe, og kanskje dra på aktiviteten sammen med deg.

Kommunene sliter også med å få en oversikt over hvilke fritidstilbud som finnes lokalt, og etterspør mentorordninger eller lignende som kan hjelpe de med større behov for oppfølging. Fadderordninger, spesielt innenfor fritidsfeltet, etterspørres også av innvandlerne selv. I regjeringens nye samarbeidsstrategi for barn og unge i lavinntektsfamilier er også et av tiltakene å oppfordre frivilligheten til å etablere nettopp slike fadderordninger.

Det finnes allerede flere ulike ordninger i dag. Røde Kors har flyktningguider og Frivilligsentralene tilbyr Veivisere i samarbeid med Kirkens Bymisjon. Disse retter seg kanskje spesielt mot flyktninger og asylsøkere, og ikke innvandrere generelt. Idretten har også en ordning med aktivitetsguider for barn og unge mellom 6-18 år.

En plattform som samler alle disse, kan gjøre det enklere både for den enkelte og kommunene å finne noen som kan bidra til at de med større behov for tilrettelegging og oppfølging kan lykkes med sine mål. Det kan også bidra til å avdekke hvor det er behov for flere faddere, og gjøre det lettere å opprette nye ordninger lokalt. Dette vil også bidra til at det blir langt enklere å inkludere nye medlemmer og at flere føler tilhørighet i sitt lokalmiljø.

Norsk Friluftsliv foreslår:

- At det startes et arbeid med å samle eksisterende ordninger, og stimulere til at flere oppretter fadderordninger, som kan formidles fra en felles plattform. Dette kan for eksempel ses i sammenheng med videreutviklingen av UT.no, eller den nye plattformen til Frivillighet Norge, Ungfritid.no, eller lignende.

Med vennlig hilsen

Bente Lier
Generalsekretær

Tonje Refseth
Prosjektleder mangfold og inkludering